
FOLKETINGET

Europaudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer

Dato: 19. februar 2016

Europa-Parlamentets forslag til revision af den europæiske valglov

Sammenfatning

Europa-Parlamentet vedtog den 11. november 2015 en beslutning, der udgør et forslag om revidering af den europæiske valgakt. Revisionen af valgakten følger en speciel procedure, som der redegøres for i noten. Europa-Parlamentet lægger bl.a. op til at øge synligheden af de europæiske partier i forbindelse med valget, at nedsætte valgets alder til 16 år og at harmonisere visse frister i forbindelse med afholdelse af valgene.

De nationale parlamenter spiller en særlig rolle i forbindelse med revisionen af den europæiske valgakt, idet de vil skulle ratificere alle ændringer. Der fokuseres derfor også på de nationale parlamenters behandling af forslaget indtil videre.

Baggrund – en speciel procedure

Selv om traktaterne forudsætter muligheden for en ensartet valgprocedure for de nationale valg til Europa-Parlamentet, er procedurerne på nuværende tidspunkt hovedsageligt fastlagt ved meget forskellige nationale valgregler. Siden indførelsen af direkte valg til Europa-Parlamentet i 1979 har rammerne for

europæiske valg primært været den europæiske valgakt¹, oprindeligt fra 1976 og senest ændret i 2002.

Traktaternes artikel 223 (TEUF) giver Europa-Parlamentet ret til at tage initiativ til en reform af den europæiske valglov, og Europa-Parlamentet har derfor ret til at fremlægge lovforslag på området². Europa-Parlamentets udvalg for konstitutionelle anliggender valgte derfor at udarbejde en egen-initiativbetænkning, der efterfølgende blev vedtaget som en beslutning, og blev til et egentligt lovforslag. I forslaget fremsættes en række forslag til revision af den europæiske valgakt opremset nedenfor.

Hovedelementerne i forslaget

Den 11. november 2015 vedtog Europa-Parlamentet et lovforslag³, udformet som en beslutning, på baggrund af en egen-initiativs betænkning udarbejdet af de to co-rapporteurs Danuta Hübner (EPP-gruppen, PL) and Jo Leinen (S&D-gruppen, DE).

Fakta om forslaget og kort om proceduren

- Lovgivning om valg til Europa-Parlamentet er primært fastsat i den europæiske valgakt (fra 1976 og senest ændret i 2002) og i Rådets afgørelse 93/109/EF (om valgret og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet).
- Forslaget er fremsat af Europa-Parlamentet med hjemmel i traktaternes artikel 223 (1) TFEU og udgør derfor et lovforslag.
- Rådet skal godkende forslaget med enstemmighed efter en særlig lovgivningsprocedure, hvorefter Europa-Parlamentet skal godkende forslaget endeligt.
- Idet lovgivningen er akter, der juridisk minder om traktater, vil alle de nationale parlamenter også skulle ratificere rådsafgørelsen.

Forslaget fremsætter en række forslag til ændringer af den europæiske valglov, men fælles for de fleste af dem er, at målet er at sikre fælles EU-regler for valg til Europa-Parlamentet. Der foreslås bl.a.:

- **At øge synligheden af de europæiske politiske partier/grupper** (f.eks. ved at logoet for det europæiske politiske parti skal være på stemmesedler og andet valgmateriale)

¹ "Akt om almindelige direkte valg af repræsentanterne i Europa-Parlamentet". Kan findes på EUR-Lex [her](#).

² Europa-Parlamentets initiativret på området blev indført med Lissabontraktaten i 2009.

³ Europa-Parlamentets beslutning af 11. november 2015 om reform af valgloven i Den Europæiske Union – kan findes [her](#).

- **At sænke valgsalderen til 16 år ved valg til Europa-Parlamentet** (dette er udformet som en anbefaling og foreslås ikke som obligatorisk)
- **At afslutte valgene på samme dag i hele EU** (så stemmerne optæles samme dag, uanset om valget er afholdt et par dage før)
- **At harmonisere relevante tidsfrister i hele EU** (f.eks. lukketid for valgstederne, frist for etablering af nationale lister og frist for nomineringen af kandidater)
- **At indføre en obligatorisk spærregrense på mellem 3-5 pct.** (dette skal gælde pr. valgkreds – Danmark er ved valg til Europa-Parlamentet én samlet valgkreds og har ingen spærregrense)
- **En formalisering af spitzekandidaten-proceduren for udvælgelse af formanden for Europa-Kommissionen** (hvor de europæiske partier nominerer en kandidat til posten)
- **At sikre muligheder for post- og e-afstemning**
- **At sikre regler for stemmeretten for EU-borgere, der bor i et tredjeland**
- **At skabe større kønsbalance i alle aspekter af de europæiske valg** (bl.a. ved at indføre en kønsbalance for opstillede kandidater).

De nationale parlamenters behandling indtil videre

I henhold til traktaternes protokoller⁴ om de nationale parlamenters rolle skal alle lovgivningsforslag fremsendes til de nationale parlamenter på samme tidspunkt som til de andre europæiske lovgivningsinstitutioner. Europa-Parlamentet efterlevede ikke dette krav i forbindelse med fremlæggelsen og offentliggørelsen af forslaget, idet mange af de nationale parlamenter først modtog forslaget lang tid efter Rådet. På denne foranledning udarbejdede det hollandske parlament et brev til formanden for Europa-Parlamentet (Martin Schulz, S&D, DE) for at udbede sig en forklaring. Der var i alt 10 parlamenter⁵, der skrev under på brevet, og det blev fremsendt den 1. februar 2016.

Folketinget blev spurgt, om det ville være medunderskriver, hvilket Europaudvalget stillede sig positivt overfor, men brevet blev afsendt, inden man nåede at komme med den tilkendegivelse. Der er derfor blevet afsendt et brev til det hollandske parlament, hvori man takker for initiativet og tilkendegiver Europaudvalgets støtte til indholdet. Schulz svarede den 3. februar 2016, og han indikerede, at forsinkelserne primært opstod på grund af manglende tid til at oversætte de medfølgende hyrdebrev.

⁴ Protokol 1 og 2 til traktaterne omhandler de nationale parlamenters rolle.

⁵ Initiativtageren Holland, samt nationale parlamenter fra følgende lande: Tjekkiet, Frankrig, Ungarn, Irland, Letland, Malta, Polen, Portugal og Storbritannien.

Andre nationale parlamenter har efterfølgende fremhævet, at de rettigheder protokollerne giver parlamenterne til at gøre indsigelser på baggrund af subsidiaritetsprincippet⁶ og mulighederne for politisk dialog også gør sig gældende på dette forslag. Flere nationale parlamenter har derfor vedtaget begrundede udtalelser og udtalelser med henblik på politisk dialog om forslaget. Fristen for subsidiaritetstjek⁷ var den 9. februar 2016, og følgende kamre i nationale parlamenter vedtog inden da begrundede udtalelser: Luxembourg, House of Lords (UK), House of Commons (UK), det hollandske over- og underhus, samt Riksdagen (SE). De fremhæver bl.a. følgende:

- At proceduren for fremsættelse af forslag ikke blev overholdt (forsinkelser, ingen klar deadline for subsidiaritetstjek m.v.)
- At der mangler en begrundelse i forslaget for fremsættelsen i relation til principperne om subsidiaritet og proportionalitet
- At forslaget som udgangspunkt er et brud på subsidiaritetsprincippet, idet det ikke bringer nogen merværdi, da nationale valg bør reguleres nationalt
- At en obligatorisk 'kønsbalance' på kandidatlisterne ikke er noget, det er 'nødvendigt' for EU at regulere
- At de fælles tidsfrister samt afslutningen af valget på samme dag og tiltag til at fjerne vælgeres mulighed for at stemme to gange, overholder subsidiaritetsprincippet (Riksdagen)

De næste skridt i proceduren

Forslaget skal ifølge proceduren godkendes af Rådet ved enstemmighed. Et længere forhandlingsforløb imellem Rådet og Europa-Parlamentet vil derfor påbegyndes. Hvis et kompromis kan opnås, vil Europa-Parlamentet formentlig fremsætte et revideret forslag, der afspejler kompromisset. En eventuel godkendelse vil munde ud i en rådsafgørelse om ændring af den europæiske valgakt.

Denne rådsafgørelse vil herefter skulle ratificeres i alle de nationale parlamenter, heriblandt Folketinget.

Med venlig hilsen

⁶ Subsidiaritetsprincippet er princippet om, at politiske beslutninger om muligt skal træffes på det lavest mulige politiske niveau. Der skal derfor være en reel merværdi ved at regulere på højere (europæisk) niveau for.

⁷ De nationale parlamenter har i henhold til protokol 2 til traktaterne ret til at tjekke lovforslag fra de europæiske institutioner og komme med 'begrundede udtalelser', hvis de mener, at subsidiaritetsprincippet er overskredet.

Thomas Tolstrup Jensen
Christine Sidenius (tlf. 3356)